

ΟΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ενημέρωση: Μηδέντες από
θελήσαντες διάφορα την
ελληνική — ΦΥΧΑΡΗ.

Κάθε γιλίδιο πρέπει να είναι φυγόνος της ιστορίας.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑΖΩ

ΑΘΗΝΑ, ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΡΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 326

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ. Η κούλια τάσπροπόταμου.
ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Η φιλολογία στο γλωσσικό άγώνα—
Συρπέασμα (πάρα τη μελέτη του καθηγητή κ. Albert Thum).

ΛΕΑΝΤΡΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Το τραγούδι των τόπων.
ΦΩΤΟΣ Ν. ΠΟΛΙΤΗΣ. Και πάλι το κοινωνικό ζήτημα.

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ. Λαζαράκι.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ — Η ΚΟΙΝΗ
ΙΝΩΜΗ — Ο ΤΙΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΤΟΠΩΝ

Στήν κάμαρά μου μοναχός, διάχρυπος κι' ζωίλιτος,
Μέσ' στού βραδιού πεύξεψη τὸ μαστικὰ τὴν θέμπη.
Πέρα μακριά, δὲν ξέρω ποῦ καὶ πῶς, ἀχνοσαλεύεται,
Νησάκια, θάλασσες πλαταίς, βουνά γλυσρά καὶ κάμποι.

Χώρες παλέες πού κάποτε περαστήκαν στις γνώριστε,
Σὲ σᾶς, δὲ τόποι, πού ξέρας τὰ πρότυ που τὰ γρόνια,
Πάντα γιατί άντικρύζω σας νοσταλγικά ; τὸ εἶναι μου
Ποιά μουσικώτατη μὲ σᾶς δένεις ἀλυσίδη αἰόνια;

Τι μοῦ γιασένετε, πλατεία κι' ἀπελπισμένα δράματα ;
Πιστή στήν δύτη σας γοργά τὴ καρδιά μου σπαρταράει ;
Πάντας κάτι ἀπ' τὸν ερειπώ καὶ κάτι ἀπ' δὲ τι πέρας.
Γιὰ τοῦτο κάτι ἀσύγκριτο σὲ σᾶς ἀντιγυπτάει !

Στήν κάμαρά μου μοναχός, διάχρυπος κι' χόσλευτο,
Πάλι μὲ σᾶς τὴ νόχτα αὐτή, μὲ τὰς θενά μεθύσω,
Ω τόποι, δὲ γῆρες, δὲ βουνά, καὶ μὲ καρδιά καὶ μόντερο
Ἐνα τραγούδι ἀπέσαντο γιὰ σᾶς θὺ τραγουδήσω.

•

Φάς ἀττικό, γλαυκὴ οὔρανέ, βουνά, στεφάνη ἀταίριαστο,
Ω καλοσύνη στήν καρδιά του γερασμένου μῆνα.
Ω δειλινά φοδόχρυσα στῶν ἐρειπῶν τὸνάστημα,
Κάποι' ἔδω γεννήθηκα στήν ξακουστήν 'Αθήνα.

Κάποι' ἔδω γεννήθηκα καὶ μέσ' στᾶς κάμπους σου ἔτρεξα.
Μέσ' στὰ θυμάρια, τὰ σπαρτά καὶ τὰ ξανθὰ στάρια,
Πάντας φορές στήν ξαστερά τὴν ἄνοιξιάτικη ἄκουσα
Τῆς νύχτας τὴν πολύφωνη, καὶ μουσικώτατη, ἄρια.

Πόσες φορές ἀγάντεψα νὰ φέγγουνε τὰτώμιτα,
Ἄσρατα γέρια πρὸς ἔμενάνων τὰ στρατός,
Αὶ πήγαινα στὸν Πλισσέν, κονιόμουνα στάχροβρα,
Κι' ἔνα στεφάνη μὲ γλωφά κεντούσα διφυοκλάδια.

Πόσες φορές, δὲ βάλασσα, μέσ' στήν φυγή μου λάλησε,
Κ' ἔρχομουν κ' ξεκινά σὲ σᾶς νὰ εἰπω τὸ μαστικό μου.
Σὰν ἡ παιδεύλα μίσεψε γονατιστὰ σου μίλησα :
«Παραχώλω σε, θάλασσα, κάτι πού ἐπήρες δὲ μουσιά

Κ' ζέρα σὲ σᾶς κ' ξένος, γωριό μικρὸς κι' ἀφρόντιστο,
Μὲ τὰ καλύδια λιγοστὰ κι' ἀμέτρητα τίμπλεια,

Τῆς βοτκοπούλας γρούκτησα τὸ δροσερὸ τραγούδισμα,
Καὶ τοῦ φαρὲ πρωτάκουσα τὰ δυνατὰ τὰ γέλοια.

Θυμάμαι τὸ ἀσπρογάλανο κυνῆγι τῶν κυμάτων σου,
Κορινθιακέ, κι' ὅπου σταθῶ τὸ φύσημά σου νοιώθω,
Στήν παιδιαχήσια τὴν φυγὴ πρώτη φορὲ μοῦ ἔγγρισε
Τῶν ταξιδίων τὸνέρεμα, τῶν θαλασσῶν τὸν πόδι.

Κ' ηρθα σὲ σᾶνα κι' ἄρχικ, νησάκι γλυκομήλητο,
Μέσ' στήν ώραιαν ἀφροντιστὰ τῶν γρύνων μουσιῶν πρώτων,
Κι' δόλο τὸ μπάτη φούφησα κι' δλα τὰ κρίνα θέρισα,
Κι' δλους τοὺς ἥγους γρούκτησα τῶν μαχαιρῶν ἔρωτων !

Νά μει περνῦ ταξιδευτής—τὸ πέρατμα γαμόγελο—
Τὴ γύρω τῶν παραμυθιῶν, τὴν πράσινην 'Αρκαδία,
Βρύσες, πλατάνια, βίσσαθρα καὶ δασωμένα ὑψώματα,
Ω κέσμοι, στήν ἀσάλευτη τοῦ δειλινοῦ ήρεμία.

Ω κόσμοι, στήν ἀσάλευτη καὶ τὴ βουνήσια δέσηση,
Ω πεθυμένοι ρίγηδες κι' ώραιες βισσαλοπούλες,
Ω πιστικοὶ διάξιντνει σῆτες ρειστήσεις τὰ δλόνια,
Ω ρυθμικές, μὲ τὰ μεγάλα μάτια βοσκεπούλες !

Νά με στάργκιο νησί, καὶ νά τενθια, τὰ φροῦτα, σι μίλισσες,
Τόνειο σμίγω τῆς νυχτιά; μὲ τῆς αύγης τὰ μάγια,
Καὶ κάποτε μετονυγτίς, μέσ' στή σιρή, τὸ φάντασμα
Τοῦ Σολωμοῦ, κι' ἀργόθυμο τραβάσει πρὸς τὰ μυράγια.

Καὶ γύρω μου διάχραντο τίδριατκὸ τὸ πέλαγο.
Πουλιά είστε τοξιδιάρικα ; λευκὰ πανιά ; ποῦ πάπε ;
Καὶ σεῖς σιὰ μάκρη τῆς στερεᾶς, ἔμρι, πλατεία, βαρειότητα,
Βουνά 'Ηπειρωτικα, γιατί βριχηνόφωνα βογγάτε ;

Ομως μά μέρα φάνηκες, δὲ θαλκοσσοκρατέριστα,
Καὶ τὰ παλάτια στὸ πλατύ κανάλι ἀστράφων πέρα...
Γέρσσα νυχτιά, στοῦ φεγγαρίου τὸ φῶς, ἀπὸ τῆς γκόντολες
Τραγούδια βιντεσάνικα γυθήκαν στὸν ἄγρα !

Τὶς Ιαναγίες ἀντίκρυσι καὶ στὶς ώραιες γονάτισα,
Καὶ τὸ παλάτι εδιάβηκα τοῦ δόργη,
Οἱ ἀντιτριγάδες μ' ἔζωσαν στῶν στεναγμῶν τὴ γέφυρα,
Κι' δρόμος ἀργοδιάβηκε στάνηλιαν κατῶγι.

Καὶ πέρατο καὶ μέθυσα μὲ τὸ κροῖ τὰσύγκριτο.
Ω Δομπαρδία, μὲ δέχτηκες στήν πράσινη γιορτή σου,
Κι' ἔνα σπιτάκι γέλαγε καὶ μὰ φωνή ψιθύριζε :
«Ταιράκια γητίζουνε φωλιές δὲν... νάρθης... θυμήσου...»

•

Καὶ τώρα, δόλευκες καρρές. Άλπες, τοῦ πάγου θύλασσες
Κοὶ καταρράχτες, ποταμοί, πηγές, ἀλάτια, δάση,
Χλειστὲς κοιλάδες ήσυχες, λίμνες νεραδομήλητες,
Ω βρύσες, δὲ νύχτες, δὲ αύγης, δὲ θεια μεγάλη πλαστη.

Ω ἀστεῖς τοῦ κόσμου ἀληθινὰ κι' αἰώνια κι' ἀπονήρευτα,
Τραβήκετε μὲ καὶ πάρτε με στὰ βάθη τὰ δικά σας,
Καὶ δόστε μου τῆς ἀληθημονησίας τὸ μαριούστανο,
Κι' ἀφῆστε με νὰ κοιμηθῶ μέσα στήν ἀγκαλιά σας.

Μέσ' στήν καρδιά μου ἔνα βιολί σαλέβει, κλαίει καὶ δίρ

γέται...

Φέρτε μου κάτι ἀπὸ τὸ φῶς, καὶ κάτι ἀπ' τὴν 'Ελλάδα,

Διώξτε τὶς κρέες τὶς καταγκίες καὶ τὰ βαρεῖα τὰ σύννεφα.
Κι' ἀφῆστε με νὰ κοιμηθῶ μέσα σὲ μιὰ κοιλάδα !

Κι' ἀφῆστε με νὰ κοιμηθῶ στὴν ήρεμία, στὸ ήλιθφωτο
Κ' δὲ μπόρα πέρα στούρανο τὴ λάμψη δὲ μήν προβάλῃ...
Τὰ γέρια μου σταυρώστε τα καὶ κλείστε καὶ τὰ μάτια μου
Καὶ μιὰ γυναίκα βάλτε μου νὰ κλαίγη στὸ προσκεφάλι !

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΓΛΩΣ. ΑΓΩΝΑ

Τὸ ἀρύσικο τῆς γλώσσας φέρνεις σὲ φιλολογικὴ
ἐρήμωση. 'Άλλα τὸ «δαιμόνιον» ἐνὸς έθνους δὲν ἀρι-
νεταις νὰ τυρανίσται παντοτινὰ ἀπὸ τακχοδημαῖκα
διατάγματα. Τελιώνυτας τὰ ἔνδομηντα χρόνια
ξέσπασε ἡ φορτούνη ποὺ ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο φού-
σκωνε περσότερο καὶ ποὺ δλένα φαίνεται νὰ γίνε-
ται ἀπολυμαντικώτερη. 'Ο Ε. Ροΐδης ὑποστήριξε
σὲ γερρή κριτικὴ ἀπόνου γιὰ τὴ σύχρονη ποίηση
ὅτι ἡ ποίηση πρέπει νὰ ξαναπεῖ στὴ στράτα ποὺ
τῆς χαροῦσαν τὸ δημοτικὸ τραγούδι κ' ἔνας ποιη-
τὴς σὰν τὸ Σολωμό. Καὶ νά δυὲ λυρικοί, δ. Γ.
Δροσίνης καὶ ο Κωστής Παλαμᾶς, ποὺ ζέρουνε νὰ
έκφραζουνε ἀγνὸ ποιητικὸ αἴστημα σὲ φυσικὴ λαλιά.
'Ο αριθμὸς τῶν λυρικῶν ποὺ ἀπὸ τὸ 1880 ἀντα-
ποκριθήκανε μ' ἐπιτυχία σ' αὐτές τὶς ἀπαιτητικές
είναι ἀρκετὰ σημαντικός. Ξεγωριστὲ γιὰ τὸν κα-
θένα νὰ μιλήσουμε δὲ μᾶς ἐπιτέρπει δ τόπος, κι'
ἐπειτα ἡ λυρικὴ δὲν είναι πιὰ τὸ χαραχτηριστι-
κώτερο φαινόμενο στὴ φιλολογία τῆς νεώτερης 'Ελ-
λαδας. 'Ως «μαλλιαροὶ» περιγελασμένοι ἀπὸ τὸν
ἀντιπάλους τῆς νέας κινήσης, κατόρθωσαν αὐτοὶ οἱ
«Νεοέλληνες» νὰ μὴ διεριδωνικιέται σήμερα στὴ
λυρικὴ ποίηση ἡ κυριαρχία τῆς δημοτικῆς. 'Άλλ'
ἀφοῦ κυριεύτηκε αὐτὴν ἡ θεση, δ σκοπὸς είται γιὰ
τοὺς ὄπαδοὺς τῆς ἀντιπολίτευσης νὰ κερδίσουνε πλα-
τύτερη ἔχταση. Είχε μεγάλη σημασία πὼς τὸ πε-
ριοδικὸ «Εστία» τὸ διευτυπόμενο ἀπὸ τὸ Δροσίνη
καὶ τὸν Πολίτη πρόσφερε ζεύσιο στὴν καὶ ούρια
δράση. Μὲ καλαιστηρίξ καὶ συγτηριστικότητα ἀντι-
προσώπεψ τὶς κακινούργιες ιδέες. Διατυχῶς ἔπει
ψε στὰ 1894. Τὰ κατοπινὰ περιοδικὰ είναι ριζο-
παστικώτερα καὶ λιγότερο ἐπιφυλαχτικά. 'Οτι
τὸ πάψιμο ἐνὸς περιοδικοῦ δὲλο καὶ καινούργια
βγαίνουνε στὸν ἀγώνα. αὐτὸ δείχνει πὼς τὸ γλω-
σικὸ ζήτημα δὲν ἔνοσει νὰ ἡσυχάσει, ἀ δὲ φτάσει
ἐπιτέλους σὲ μιὰ λύση. 'Ο ἀγώνας μπήκε σὲ δριστικὴ
κρίση μὲ τὴ δράση τοῦ Γιάννη Ψυχάρη Μὲ τὴν

*) Τὸ Ε' κεφάλαιο ἀπὸ τὴ μελέτη τοῦ καθηγητῆ κ.
Albert Thum «Die Neugriechische Literatur». (Κοι-
ταξ φύλλα 323 καὶ 324 τοῦ «Νουμᾶ».